

Uitvoeringsplan Gezond en Vitaal

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2	3. Van uitvoeringsplannen naar uitvoering	14
1.1 Leeswijzer	2	3.1 Samenwerking	14
1.2 Verband met andere leefgebieden	3	3.2 Financiën	14
1.3 Lokale inclusieagenda	3	3.3 Ontwikkelagenda	15
2. Leefgebied Gezond en Vitaal.....	4	Bijlage 1:	
2.1 Gezonde leefstijl	5	Relevante maatschappelijk partners	16
2.2 Mentale gezondheid	11	Bijlage 2:	
2.3 Vitaal ouder worden	13	Wettelijk kader	17
		Bijlage 3:	
		Resultatenboom.....	19

1. Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsplan Gezond en Vitaal van de gemeente Neder-Betuwe. Eén van de drie uitvoeringsplannen die vallen onder de integrale beleidsnota Sociaal Domein 2021-2024.

Ieder uitvoeringsplan is gericht op een ander leefgebied. In de beleidsnota is voor dit leefgebied en uitvoeringsplan de volgende ambitie beschreven;

'Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal'

Het is ons doel dat inwoners van Neder-Betuwe zo gezond mogelijk leven en zo vitaal mogelijk zijn. En dat inwoners zich hier, naar eigen kunnen, zelf actief voor inzetten. Vitaal zijn betekent dat je kunt omgaan met fysieke, mentale, sociaal- emotionele en zingevings-uitdagingen in het leven en hier zelf de regie over te hebben. Dit streven sluit aan bij hoe gezondheid omschreven wordt vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid.

Het leefgebied is opgedeeld in drie thema's:

1. Gezonde leefstijl
2. Mentale gezondheid
3. Vitaal ouder worden

Binnen deze thema's wordt in dit uitvoeringsplan ingegaan op maatschappelijke resultaten en deelresultaten. Het doel is om op deze resultaten een positieve ontwikkeling te bereiken. De maatschappelijke resultaten komen voort uit de integrale beleidsnota Sociaal Domein 2021-2024. Daar waar al eerder afspraken zijn gemaakt over resultaten vanuit andere beleidsstukken, zijn deze meegenomen en hebben we deze een plek gegeven in één van de uitvoeringsplannen. De resultaten in de uitvoeringsplannen kunnen minder specifiek beschreven zijn dan in de aparte beleidsstukken zelf. Dit komt omdat de uitvoeringsplannen bestaan uit een breder geheel aan resultaten dan de aparte beleidsstukken. De uitvoeringsplannen zijn meer integraal.

Bij dit uitvoeringsplan gaat het hierbij om de beleidsstukken Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 en het Preventie & handavingsplan Alcohol 2022 tot en met 2024.

In dit uitvoeringsplan concentreren we op wat we bereikt willen hebben in 2024 en hoe we dat kunnen meten. De activiteiten die daarvoor worden ondernomen zien we als expertise van onze maatschappelijk partners. Deze stap zal in eerste instantie in de subsidieopdrachten met onze subsidiepartners worden uitgewerkt. Ook zullen we dan stilstaan bij voorwaarden die nodig zijn om deze activiteiten (goed) te kunnen uitvoeren.

1.1 Leeswijzer

Als eerste gaan we in op het verband tussen het leefgebied Gezond en Vitaal en de andere leefgebieden. De beleidsnota Sociaal Domein is overkoepelend aan de uitvoeringsplannen op de verschillende leefgebieden. Deze zijn niet los van elkaar te zien. In de hoofdstukken daarna beschrijven we de thema's waar we op in gaan zetten. Per thema wordt in een inleiding verteld waar we aan willen werken en wat de situatie is. Bij de thema's wordt ingegaan op de specifieke maatschappelijke resultaten, waarbij deelresultaten zijn beschreven en een voorbeeld te vinden is van een project of activiteit die hierop wordt uitgevoerd. Dit om meer concreet aan te geven wat we willen bereiken. Vervolgens ziet u per deelresultaat met welke indicator(en) we deze resultaten gaan meten en wat het meetinstrument zal zijn. De indicatoren en meetinstrumenten zijn beschreven op voorwaarde dat deze in de praktijk zullen werken. De praktijk moet uitwijzen of we hiermee de deelresultaten daadwerkelijk goed kunnen meten. Sommige deelresultaten zijn beschreven op het proces en niet op het directe gevolg voor inwoners. Dit komt omdat we van mening zijn dat sommige resultaten zo groot zijn dat we in 2024 stappen hebben gezet in ons proces, maar nog niet het eindresultaat gaan behalen. Daarbij vragen sommige resultaten om continue ontwikkeling en zijn daarmee nooit klaar. Daarna gaan we in op de samenwerking met partners binnen het sociaal domein en hoe we deze de komende jaren sterker willen maken. Verder laten we in het hoofdstuk Financiën zien hoe we omgaan met de financiële gevolgen van het plan en tot slot hebben we een ontwikkelagenda toegevoegd.

1.2 Verband met andere leefgebieden

Omdat factoren die remmend of verbeterend werken voor de gezondheid verder gaan dan het gezondheidsdomein op zichzelf, betekent dit dat we gezondheid vanuit een brede blik benaderen. Dit doen we door de verschillende leefgebieden te overstijgen. Denk hierbij aan: armoede, participatie, laaggeletterdheid, mantelzorg, eenzaamheid, werkloosheid, middelengebruik of andere (on)gunstige leefomstandigheden die van invloed zijn op de (ervaren) gezondheid. Maar ook door van jongs af aan oog te hebben voor de gezondheid en in te zetten op een gezonde leefstijl. Deze aanpak stimuleert een integrale aanpak. Die samenwerking vraagt om samenhang en afstemming van beleidsmaatregelen en activiteiten over de verschillende domeinen en beleidsterreinen heen. Als gevolg van de brede aanpak die we hanteren, staan onder het leefgebied gezond en vitaal resultaten en indicatoren benoemd die een directe link hebben met de resultaten en indicatoren die binnen de andere leefgebieden zijn beschreven. In bijlage 3 is de resultatenboom met alle resultaten te zien binnen alle drie de leefgebieden.

Deze integrale aanpak sluit aan bij het gedachtengoed van 'positieve gezondheid' van Machteld Huber. Zij omschrijft gezondheid als "Het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven". We werken dit gedachtengoed stap voor stap uit in de uitvoeringsplannen, waarbij we verwachten een start te maken vanuit het leefgebied Gezond en Vitaal. Vervolgens voeren we deze manier van werken ook bij de andere uitvoeringsplannen in.

1.3 Lokale inclusieagenda

Als gemeente Neder-Betuwe is het ons doel dat onze gemeente toegankelijk en inclusief wordt en dat iedereen mee kan doen. De nota Sociaal Domein en de bijbehorende uitvoeringsplannen zijn hierop geënt. Daarom zullen deze plannen ook dienst doen als de lokale inclusieagenda. Vanuit deze plannen spreken we meestal over 'de inwoners'. Hiermee bedoelen we iedereen; mensen met en zonder beperkingen. Onze aandacht gaat bij een inclusieve samenleving uit naar mensen met een beperking en dat zij mee kunnen doen in onze samenleving. Een beperking van fysieke, verstandelijke, cognitieve, ernstig meervoudige of zintuiglijke aard. In dit plan laten wij met sterretjes zien welke resultaten van invloed zijn op de inclusieve samenleving en waar we precies aan gaan werken. De komende jaren betrekken we ervaringsdeskundigen om de resultaten te controleren en eventuele andere behoeften te peilen.

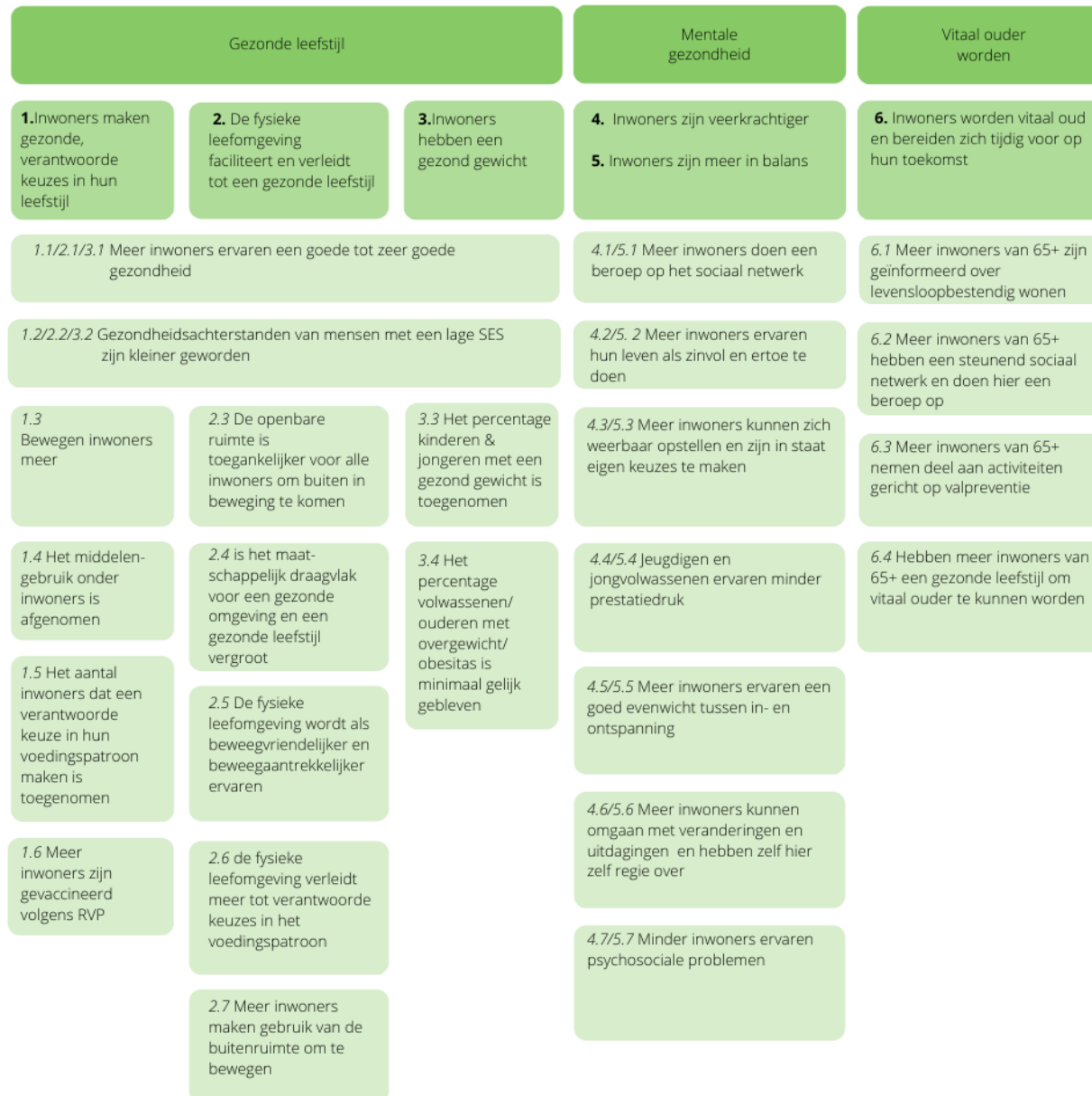
2. Leefgebied Gezond en Vitaal

We streven ernaar dat inwoners van Neder-Betuwe gezond zijn en vitaal zijn. Het helpt inwoners om beter te kunnen participeren in de samenleving en datgene te kunnen doen dat voor hen bijdraagt aan gezondheid en welbevinden. Een belangrijk leefgebied om op in te zetten. We doen dit door maatschappelijke resultaten en bijbehorende deelresultaten op te stellen van wat we willen bereiken. Hierbij worden passende activiteiten uitgevoerd die een plek zullen krijgen in de subsidieopdrachten. In dit hoofdstuk gaan we in op de resultaten. Op de volgende pagina is een overzicht te zien van de maatschappelijke – en deelresultaten die we op dit leefgebied hebben opgesteld. Deze resultaten worden later in dit hoofdstuk uitgewerkt.

Gezond & Vitaal

Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal

2.1 Gezonde leefstijl

Een gezonde manier van leven draagt bij aan een goede kwaliteit van leven. Met de inzet op een gezonde leefstijl moedigen we inwoners aan om naar vermogen en eigen kunnen zelf de regie te nemen over hun gezondheid. Het begrip gezonde leefstijl is erg breed, maar in dit uitvoeringsplan richten we ons op de volgende onderdelen; bewegen, middelengebruik en voeding. Daarnaast zetten we in op het aanmoedigen en faciliteren van een bewuste keuze waar goed over nagedacht is rondom het vaccineren van de kinderen van onze inwoners volgens het Rijksvaccinatieprogramma. De inzet nemen we ook mee onder dit thema.¹ Mentale gezondheid behandelen we als een apart thema. Een aantal deelresultaten draagt bij aan alle drie de maatschappelijke resultaten die onder dit thema vallen en worden samen behandeld. Daarna wordt er op de maatschappelijke resultaten apart ingegaan.

Maatschappelijke resultaten

Over 4 jaar willen we dat:

1. Inwoners gezonde, verantwoorde keuzes in hun leefstijl maken
2. De fysieke leefomgeving faciliteert en verleidt tot een gezonde leefstijl
3. Inwoners een gezond gewicht hebben

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waarom en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 1.1/ 2.1 /3.1	In 2024 ervaren meer inwoners een goede tot zeer goede gezondheid
Indicator	Het aantal inwoners dat een goede tot zeer goede gezondheid ervaart.
Meetinstrumenten	Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (ervaren gezondheid); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (gezondheid).
Deelresultaat 1.2 /2.2 /3.2	In 2024 zijn de gezondheidsachterstanden van mensen met een lage sociaaleconomische status (SES)² kleiner geworden
Indicator	De status van gezondheidsachterstanden bij mensen met een lage SES (hiervoor is nulmeting vereist).
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (leefstijl en gedrag); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (gezondheid); GGD Kindermonitor (gezondheid).

¹ Dit is de uitwerking van de 'motie Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma', 27 september 2018

² Binnen de doelgroep van de lage sociaaleconomische status vallen mensen die praktisch onderwijs of geen opleiding met een diploma hebben afgesloten. Hieronder vallen praktisch of voorbereidend beroepsonderwijs (zoals LTS, LEAO, LHNO, VMBO), middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (zoals MAVO, (M)ulo, MBO-kort, VMBO-t). Het houdt in praktische geschoolden.

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waarom en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 1.3	In 2024 bewegen inwoners meer
Indicatoren	De mate waarin volwassen inwoners voldoen aan de beweegnorm; De hoeveelheid beweging die jongeren (tot 18 jaar) en kinderen krijgen.
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (bewegen); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (12-18 jaar) (bewegen, fietsen naar school); GGD Kindermonitor (4-12 jaar) (bewegen).
Deelresultaat 1.4	In 2024 is het middelengebruik onder inwoners afgenomen (roken, het drinken van alcohol en het gebruik van drugs)
Indicatoren	Het aantal inwoners dat middelen gebruikt; De mate waarin middelen onder inwoners gebruikt worden.
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (roken, alcohol); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (alcohol, roken, blowen, andere drugs).
Deelresultaat 1.5	In 2024 is het aantal inwoners dat een verantwoorde keuze maakt in hun voedingspatroon toegenomen
Indicatoren	Het aantal dagen dat inwoners groente en fruit eten en het aantal dagen dat inwoners water drinken; Het aantal volwassenen dat voldoet en deels voldoet aan de richtlijn van gezonde voeding.
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (voeding); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (voeding); GGD Kindermonitor (voeding).
Deelresultaat 1.6	In 2024 zijn meer inwoners gevaccineerd volgens het Rijksvaccinatieprogramma
Indicator	Het aantal gevaccineerde inwoners.
Meetinstrumenten	Cijfers Rijksinstituut voor Volksgezondheid & Milieu (RIVM); Jaarverslag Rijksvaccinatieprogramma; GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (vaccinaties).

Voorbeeld uit de praktijk - Samen in beweging

De buurtsportcoaches, die actief zijn vanuit het samenwerkingsverband Samen in beweging!, leveren een noodzakelijke bijdrage aan het bevorderen van een gezonde leefstijl. In 2022 wordt dit bijvoorbeeld gedaan door met de Beweegbus beweegactiviteiten voor kinderen in de buurt te organiseren. Scholen en kinderopvangorganisaties kunnen in 2022 op ondersteuning van de buurtsportcoaches rekenen bij het in beweging brengen en houden van kinderen en jongeren. Ook zetten de buurtsportcoaches zich in voor mensen met een beperking en ouderen, zodat iedere inwoner met plezier kan sporten en bewegen. De buurtsportcoaches dragen met hun werkzaamheden bij aan vitale en gezonde inwoners. De verenigingsondersteuners en sportparkbegeleider die onder de vlag van Samen in beweging! werken, ondersteunen sportverenigingen in 2022 onder meer bij het organiseren van Fresh Air Walks tijdens Stoptober. Ook ondersteunen zij bij het creëren van een gezonde sportomgeving bij diverse sportverenigingen in onze gemeente. Door Samen in beweging! wordt ook het sport- en beweegaanbod in Neder-Betuwe beter in beeld en onder de aandacht gebracht in 2022. Hiermee willen we het makkelijker maken voor onze inwoners om meer te gaan bewegen in de buitenruimte of bij een vereniging.

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waarom en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 2.3 **In 2024 is de openbare ruimte toegankelijker voor meer inwoners en in het bijzonder voor ouderen en mensen met een beperking, zodat ook zij buiten in beweging kunnen komen³ *4**

Indicatoren Het aantal verlagingen van de stoepranden, rolstoel-oversteekplaatsen, paden met ribbeltegels, breedte van de stoep, speeltuinen met voorzieningen voor mensen met een handicap et cetera;
Het aantal sport- en beweegactiviteiten waaraan iedereen mee kan doen (inclusief);
De toegankelijkheid van openbare ruimten.

Meetinstrumenten Uitvraag bij ervaringsdeskundigen;
Uitvraag bij collega's fysieke pijler;
Uitvraag bij Buurtsportcoaches.

Deelresultaat 2.4 **In 2024 is het maatschappelijk draagvlak onder organisaties, partners en verenigingen voor een gezonde omgeving en een gezonde leefstijl vergroot**

Indicator Het aantal partners dat bijdraagt/ aansluit bij de beweging richting gezonde leefstijl.

Meetinstrument Uitvraag bij Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)-regisseur (nulmeting moet nog gedaan worden).

Deelresultaat 2.5

In 2024 ervaren inwoners de fysieke leefomgeving als beweegvriendelijker en beweegaantrekkelijker*

Indicatoren

Het percentage ontevreden jeugdigen over de mogelijkheden om zelf buiten te sporten, wandel- en fietsroutes tussen huis en school;
Het percentage jeugdigen dat de mogelijkheid mist om zelf buiten te sporten, wandel- en fietsroutes tussen huis en school mist en openbaar groen mist;
De score op beweegvriendelijke omgeving van Neder-Betuwe;

Meetinstrumenten

De mogelijkheden en belemmeringen om buiten te spelen;
Wat gemist wordt om buiten te spelen.
GGD Gezondheidsmonitor Jeugd;
GGD Kindermonitor (buiten spelen);
Sportenbewegenincijfers.nl (beweegvriendelijke omgeving).

³ Voor de openbare toegankelijkheid gaat onze aandacht uit naar mensen met een beperking van fysieke, verstandelijke, cognitieve, ernstig meervoudige of zintuiglijke aard.

⁴ De sterretjes in dit plan laten zien dat dit resultaat onderdeel is van de lokale inclusieagenda.

Deelresultaat 2.6	In 2024 verleidt de fysieke leefomgeving meer tot verantwoorde keuzes in het voedingspatroon
Indicatoren	Het aantal gezonde sportkantines/ Aantal behaalde JOGG-teamfit challenge-batches ⁵ ⁶ ; Het aantal watertappunten*; Het aanbod in de omgeving rond scholen; Het aantal gezonde schoolkantines; Het aantal gezonde kinderopvangorganisaties en gezonde scholen (Vignet gezonde school) ⁷ ; De bewustwording intern (in de hele organisatie).
Meetinstrumenten	Uitvraag bij JOGG-regisseur; Gezondheidsmakelaar school & jeugd; Sportenbewegenincijfers.nl (Vignet gezonde school); Uitvraag intern.
Deelresultaat 2.7	In 2024 maken meer inwoners gebruik van de buitenruimte om te bewegen*
Indicatoren	De score van Neder-Betuwe op beweegvriendelijke omgeving; Het percentage kinderen dat dagelijks minder dan 30 minuten buiten speelt.
Meetinstrumenten	Sportenbewegenincijfers.nl (beweegvriendelijke omgeving); GGD kindermonitor (buiten spelen).

Voorbeeld uit de praktijk - Watertappunten en gezonde sportomgeving

Door op steeds meer plekken watertappunten te plaatsen, willen we onze inwoners helpen en aanmoedigen om meer water te gaan drinken en dus de gezonde keuze te maken. De drie middelbare scholen in onze gemeente zijn voorzien van een watertappunt. Ook bij de meeste voetbalverenigingen in Neder-Betuwe is nu een watertappunt geïnstalleerd. We onderzoeken op welke plekken in (de openbare ruimte) in Neder-Betuwe het nog meer mogelijk is een watertappunt te plaatsen en blijven in 2022 inzetten op het aanmoedigen van het drinken van water.

Daarnaast hebben de meeste voetbalverenigingen en een aantal andere sportverenigingen al rookvrije afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld dat er niet wordt gerookt tijdens jeugdwedstrijden. In de komende jaren werken we samen met sportverenigingen, beweegaanbieders en het team van Samen in beweging! naar een uitbreiding van het aantal rookvrije sportomgevingen. Hiermee zetten we in op een gezonde sportomgeving en willen we bijdragen aan de ambitie uit het Nationaal Preventieakkoord: een rookvrije generatie in 2040.

In het kader van de gezonde sportomgeving willen we verder sportverenigingen inspireren en faciliteren in 2022 om in hun kantines ook de gezonde(re) keuze aan te bieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan fruit.

⁵ Met de kanttekening dat niet alle sportkantines ervoor kiezen om mee te doen aan het systeem van JOGG-teamfit, maar wel een gezonde kantine kunnen hebben, of een kantine waarin de gezonde(re) keuze wordt aangeboden.

⁶ Voor meer informatie over de challenge-batches, zie: <https://jogg-teamfit.nl/sport>

⁷ Met de kanttekening dat niet alle scholen ervoor kiezen om mee te doen aan het systeem van Vignet Gezonde School, het doel is dat zij actief en structureel inzetten op het bevorderen van een gezonde leefstijl voor hun leerlingen, al dan niet aangetoond met een vignet.

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waarom en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 3.3	In 2024 is het percentage kinderen en jongeren met een gezond gewicht toegenomen
Indicator	Het percentage kinderen met een gezond gewicht.
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (wat vind je van je gewicht?) (13 t/m 18 jaar); GGD Kindermonitor (oordeel ouder overgewicht kind) (0 t/m 3 jaar, 4 t/m 7 jaar, 8 t/m 11 jaar); Meetgegevens Jeugdgezondheidszorg (JGZ) (5 tot 14 jaar).
Deelresultaat 3.4	In 2024 is het percentage volwassenen/ ouderen met overgewicht/ obesitas minimaal gelijk gebleven
Indicator	Het percentage volwassenen/ ouderen met een gezond gewicht.
Meetinstrument	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (BMI in 3 categorieën).

Voorbeeld uit de praktijk – Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst

Sinds 2019 is Neder-Betuwe een JOGG-gemeente. JOGG staat voor Jongeren op gezond gewicht. Vanuit deze integrale aanpak zetten we ons in voor een ‘Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst’. We doen dit samen met onder andere de GGD en het team van Samen in beweging!, onder leiding van de JOGG-regisseur. We streven er daarbij naar dat Neder-Betuwe een gemeente wordt waarin de gezonde keuze de normaalste zaak van de wereld is. Naast dat we hiermee een gezonde leefstijl stimuleren, willen we ook bereiken dat meer inwoners een gezond gewicht hebben. Vanuit de Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 is de hoofddoelstelling van de aanpak daarop gericht. De focus van de uitvoering ligt op de jeugd, vanuit de JOGG-gedachte ‘Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst’. Door een gezonde leefstijl te stimuleren en faciliteren werken we preventief aan het van jongs af aan voorkomen van de diverse negatieve gevolgen die overgewicht kan hebben op iemands gezondheid, welzijn en participatie. Doordat we ons richten op verschillende omgevingen (thuis, buurt, school, sport, vrije tijd, werk en media) bereiken we ook volwassenen en ouderen. In 2022 richten we ons onder andere op de volgende speerpunten:

- Fruit eten en water drinken op de basisschool stimuleren
- Bewegen stimuleren in de leeftijd 0-4 jaar
- Deelname aan sport- en beweegaanbod en gebruik van speelplekken stimuleren

De inzet die we op maatschappelijk resultaat 1 en 2 plegen, draagt ook bij aan de uitvoering van de JOGG-aanpak en daarmee aan het behalen van maatschappelijk resultaat 3.

2.2 Mentale gezondheid

Mentale gezondheid kun je samenvatten als de gezondheid van de geest. In dit plan nemen we de volgende onderdelen mee; weerbaarheid, zingeving, positief in het leven staan, eigenwaarde, in balans zijn, mentale zelfzorg, afwezigheid psychische klachten en veerkracht. Aandacht voor mentale gezondheid is voor alle inwoners belangrijk. We zetten ons in op het versterken van veerkracht. Iemand is veerkrachtig als hij of zij het vermogen bezit om te herstellen bij tegenslagen. Op tegenslagen heeft men geen invloed, hoe hiermee om te gaan wel.

Ook zetten we ons in op het meer in balans zijn van de inwoners. Iemand is in balans als hij of zij controle en evenwicht ervaart over zijn of haar leven.

Balans en veerkracht kunnen we niet los van elkaar zien. Door veerkrachtig te zijn kan iemand namelijk sneller of makkelijker in balans komen bij een tegenslag of verandering in het leven. Door in balans te zijn kan iemand veerkrachtiger omgaan met een tegenslag of verandering in het leven. Dit is een wisselwerking beide kanten op. Het is ons doel dat inwoners veerkrachtig zijn en in balans zijn of kunnen raken.

Dit is de reden dat we deze twee maatschappelijke resultaten samen behandelen en er één set deelresultaten voor beschrijven.

Maatschappelijke resultaten

Over 4 jaar willen we dat:

4. Inwoners veerkrachtiger zijn
5. Inwoners meer in balans zijn

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waarom en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 4.1/ 5.1	In 2024 doen meer inwoners een beroep op hun sociaal netwerk
Indicator	Het aantal inwoners dat een beroep doet op het sociale netwerk.
Meetinstrument	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (sociale leefomgeving).
Deelresultaat 4.2/ 5.2	In 2024 ervaren meer inwoners hun leven als zinvol en ertoe te doen
Indicatoren	Het aantal inwoners dat hun leven als zinvol ervaart; Het aantal inwoners dat ervaart ertoe te doen.
Meetinstrument	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (zingeving).
Deelresultaat 4.3/ 5.3	In 2024 kunnen meer inwoners zich weerbaar opstellen en zijn in staat om eigen keuzes te maken
Indicatoren	Het aantal inwoners dat een beroep doet op het sociale netwerk; Het aantal inwoners dat zich weerbaar opstelt; Het aantal inwoners dat in staat is op eigen keuzes te maken.
Meetinstrumenten	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (regie over eigen leven); GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (weerbaarheid); GGD Kindermonitor (weerbaarheid kind volgens ouder).

Deelresultaat 4.4/ 5.4

Indicator

Meetinstrumenten

In 2024 ervaren jongdigen en jongvolwassenen minder prestatiedruk

Het aantal jeugdigen/ jongvolwassenen dat minder prestatiedruk ervaart.

GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (jongvolwassenen, stress);
GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (prestatiedruk).

Deelresultaat 4.5/ 5.5

Indicator

Meetinstrumenten

In 2024 ervaren meer inwoners een goed evenwicht tussen inspanning en ontspanning

Het aantal inwoners dat een goed evenwicht ervaart tussen inspanning en ontspanning.

GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (regie over eigen leven);
GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (stresservaring);
GGD Gezondheidsmonitor Jeugd (prestatiedruk).

Deelresultaat 4.6/ 5.6

Indicatoren

Meetinstrument

In 2024 kunnen meer inwoners omgaan met veranderingen en uitdagingen in hun leven en hebben hier zelf regie over

Het aantal inwoners dat kan omgaan met veranderingen en uitdagingen in hun leven;
Het aantal inwoners dat zelf de regie heeft over hun leven.

GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (regie over eigen leven).

Deelresultaat 4.7/ 5.7

Indicatoren

Meetinstrument

In 2024 ervaren minder inwoners psychosociale problemen zoals somberheid, depressie, angst, suïcide, stress

Het aantal inwoners dat het risico loopt op een angststoornis of depressie;
Het aantal inwoners dat stress ervaart en in welke mate.

GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (stress).

Voorbeeld uit de praktijk - Mentaal welzijn jongeren

Er wordt al preventief door partners ondersteuning geboden op scholen ter bevordering van het mentaal welzijn en het stimuleren van veerkracht onder jongeren. Op meerdere scholen is er ook aandacht voor het versterken van weerbaarheid onder jongeren. Op het Van Lodenstein College (VLC) wordt ook een depressie preventietraject gegeven aan leerlingen in de tweede klas. Dit traject helpt leerlingen om over hun eigen stemmingsklachten of die van bijvoorbeeld hun ouders te praten, deze te plaatsen en te begrijpen. Het doel van het traject is de drempel voor leerlingen verlagen om zich te uiten over stemmingsklachten.

2.3 Vitaal ouder worden

Onderzoek laat zien dat als mensen zich op tijd voorbereiden op het ouder worden en gericht werken aan hun vitaliteit, zij veerkrachtiger de uitdagingen van het ouder worden aan kunnen. Het aantal 65-plussers neemt toe. Met onze inzet op vitaal ouder worden willen we bereiken dat ouderen (naar vermogen) zo lang en zelfstandig mogelijk blijven meedoen in de samenleving en een voor henzelf betekenisvol leven blijven leiden. We willen hiermee een beweging op gang brengen, namelijk dat ouderen tijdig hun leven zo kunnen organiseren dat zij zich optimaal voorbereiden op het vitaal ouder worden en versterken van hun eigen regie. Dat zij eerder gaan nadenken over wat er nodig is voor de oude dag. We richten ons binnen dit thema in principe op inwoners vanaf 65 jaar, maar het staat inwoners natuurlijk vrij om hier eerder mee aan de slag te gaan met de voorbereiding.

Maatschappelijke resultaten

Over 4 jaar willen we dat:

6. Inwoners vitaal oud worden en zich tijdig voorbereiden op hun toekomst

Voorbeeld uit de praktijk - Beweegaanbod in Neder-Betuwe voor ouderen

In Neder-Betuwe bieden verschillende verenigingen sport- en beweegactiviteiten aan voor ouderen. Door de Stichting Welzijns Activiteiten Neder-Betuwe (SWAN) is het beweegaanbod in Neder-Betuwe voor 55-plussers in beeld gebracht. Hier zijn zowel de activiteiten vanuit Meer Bewegen voor Ouderen (MBVO) als de activiteiten voor de 55-plussers vanuit andere sport- en beweegaanbieders in opgenomen. Dit overzicht is waardevol in de informatievoorziening over het belang van blijven bewegen om vitaal en actief ouder te worden. Zowel voor inwoners als ook voor professionals, om gericht en passend te kunnen doorverwijzen. SWAN draagt er hiermee aan bij dat onze oudere inwoners blijven bewegen. In 2022 willen we, in samenwerking met SWAN en onder meer Samen in beweging!, meer bekendheid geven aan dit aanbod onder onze inwoners en partners.

Deelresultaten, indicatoren en meetinstrumenten

Waaraan en hoe zien we dat we succesvol zijn?

Deelresultaat 6.1	In 2024 zijn meer inwoners van 65 jaar of ouder geïnformeerd over levensloopbestendig wonen*
Indicatoren	Het aantal activiteiten uitgevoerd om inwoners bewust te maken van levensloopbestendig wonen; De hoeveelheid woningaanpassingen.
Meetinstrumenten	Interne uitvraag; Wmo-aanvragen.
Deelresultaat 6.2	In 2024 hebben meer inwoners van 65 jaar of ouder een steunend sociaal netwerk en doen hier een beroep op
Indicatoren	Het aantal inwoners van 65 jaar of ouder met een steunend netwerk; Het aantal inwoners van 65 jaar of ouder die een beroep doen op een steunend netwerk.
Meetinstrument	GGD Gezondheidsmonitor Ouderen.
Deelresultaat 6.3	In 2024 nemen meer inwoners van 65 jaar of ouder deel aan activiteiten gericht op valpreventie*
Indicator	Het aantal inwoners van 65 jaar of ouder die deelnemen aan valpreventie- activiteiten.
Meetinstrumenten	Uitvraag bij partners; Website Waarstaatjegemeente (valongevallen bij inwoners van 65 jaar of ouder); GGD Gezondheidsmonitor Ouderen (vallen)
Deelresultaat 6.4	In 2024 hebben meer inwoners van 65 jaar of ouder een gezonde leefstijl om vitaal ouder te kunnen worden
Indicator	Het aantal inwoners van 65 jaar of ouder dat in leefstijl en gedrag gezonde keuzes maakt.
Meetinstrumenten	GGD gezondheidsmonitor ouderen (bewegen, zitten, voeding, roken, alcohol); GGD Gezondheidsmonitor Ouderen (gezondheidsvaardigheden, mate van gezondheid).

3. Van uitvoeringsplannen naar uitvoering

3.1 Samenwerking

Samenwerking is een belangrijk onderdeel van het kwaliteitskompas, de methodiek waarin de beleidsnota Sociaal Domein en bijbehorende uitvoeringsplannen zijn uitgewerkt. We willen de samenwerking met en tussen alle partijen in het sociale domein vergroten. In bijlage 1 geven we een opsomming van partijen waarmee we al samenwerken en aan wie we denken om op dit leefgebied mee samen te gaan werken als relevante maatschappelijk partners. Deze opsomming is steeds in beweging omdat actualiteiten ervoor kunnen zorgen dat nieuwe of andere partners belangrijk worden voor dit leefgebied. Daarom geeft deze bijlage een indicatie van de partijen waarmee we op dit leefgebied samenwerken of samen willen gaan werken aan de resultaten. In de uitvoering van dit plan wordt zoveel als mogelijk afgestemd met de al betrokken disciplines.

⁸ Het gaat hierbij om Artikel 2, 5.1, 5.2, 5a, 6 en 16 van de WPG, artikel 13 van de WPG beslaat het volledige plan.

⁹ Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland- Zuid, 20 juli 2020

¹⁰ Gemeenschappelijke regeling VRGZ, gelden van 3-2-2021 t/m nu met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2020

¹¹ Verwerkersovereenkomst, 26 april 2018

¹² Het gaat hierbij om Artikel 5.3 en 5.4 van de WPG.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst

Zo werken we op het leefgebied Gezond en Vitaal bijvoorbeeld nauw samen met de GGD. Een groot deel van de wettelijke taken waar we als gemeente vanuit de Wet publieke gezondheid⁸ zorg voor moeten dragen hebben we regionaal belegd binnen de gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid⁹ of binnen de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid¹⁰. Zo vragen we hen om advies voordat er besluiten genomen worden die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg via de ambtelijke wegen. Ook hebben we een verwerkersovereenkomst¹¹ afgesloten met een partij waarmee we voldoen aan de wettelijke verplichtingen omtrent het register onderwijsdeelnemers¹².

Het Preventieteam

Een mooi voorbeeld van een integrale samenwerking is het preventieteam Neder-Betuwe. Vanuit dit team worden verschillende rollen bekleed in het uitvoeren van activiteiten zoals aanjagen/ signaleren, denktank, klankbord en verbinder. Het team bestaat uit verschillende maatschappelijk partners namelijk; Welzijn Rivierstroom, GGD Gelderland-Zuid, Mozaïek welzijn, Eleos, Santé Partners en Samen in beweging!. Zij pakken integraal een aantal onderwerpen op het gebied van preventie aan, zoals gezonde leefstijl.

3.2 Financiën

Er zijn op dit moment geen financiële gevolgen verbonden aan de beleidsnota Sociaal Domein en dit bijbehorende uitvoeringsplan. Wel is het aannemelijk dat we bij het realiseren van de maatschappelijk resultaten tot de conclusie komen dat er meer inzet en daarmee meer middelen nodig zijn. Dan zullen we die keuze aan de raad voorleggen.

3.3 Ontwikkelagenda

2022: Huidige activiteiten continueren en vertalen naar de methodiek het kwaliteitskompas. Daarnaast quick wins implementeren.

We werken elke dag om inwoners te ondersteunen en meer in hun eigen kracht te zetten. Dit is niet nieuw. Om al het bestaande wat we al hebben opgebouwd niet verloren te laten gaan, vertalen we dit naar de methodiek het kwaliteitskompas. Deze methodiek gaat voor een groot deel over het samenwerken tussen inwoner, maatschappelijke partner en de gemeente. We letten bij het omzetten op wat momenteel goed gaat en wat we willen meenemen en behouden. Maar ook op wat beter kan en hoe we het geheel het beste kunnen implementeren. Hierbij zullen we de relatief makkelijk te realiseren aanpassingen, de quick wins genaamd, gelijk doorvoeren.

Daarnaast is in de beleidsnota Sociaal Domein 2021-2024 het concept positieve gezondheid onder het leefgebied Gezond en Vitaal geïntroduceerd. Om inwoners te faciliteren en te stimuleren om gezond te leven en vitaal te zijn, gaan we werken vanuit het gedachtengoed van positieve gezondheid. We starten dan ook vanuit dit leefgebied met de implementatie van dit gedachtengoed. Daarna zal de implementatie binnen zowel het leefgebied Meedoen en Samenleven als het leefgebied Optimaal Ontwikkelen en Opgroeien meegenomen worden, zodat we de integrale kijk die bij dit gedachtengoed hoort volledig kunnen benutten. De wijze waarop we dit gaan doen en hoe we hier precies invulling aan gaan geven wordt in 2022 uitgewerkt.

2023: Aan de slag met de vertaling van de huidige situatie naar de methodiek van het kwaliteitskompas en quick wins implementeren.

Nadat we de huidige situatie vertaald hebben, gaan we hiermee samen met onze maatschappelijke partners aan de slag. Waar lopen we tegenaan? Wat kunnen we verbeteren? En natuurlijk wat gaat goed? Ook hierbij worden de quick wins gelijk meegenomen in het ervaren van de nieuwe werkwijze en deze zullen ook meegenomen worden in de evaluatie hiervan. De methodiek van het kwaliteitskompas bevat een jaarlijkse verbetercyclus die vanaf dit jaar uitgevoerd zal worden.

Vanuit deze vertaling van de huidige situatie naar het kwaliteitskompas en de gewenste situatie is een beeld ontstaan van resultaten of thema's waar we nu al veel op inzetten en resultaten of thema's waar we nu nog niet zoveel op inzetten. Voor deze laatste resultaten of thema's zullen we in dit jaar een start maken om ook deze op te pakken. We schatten nu in dat het hierbij gaat om de volgende maatschappelijk resultaten en thema's;

Meedoen en Samenleven

- Maatschappelijk resultaat 5: Inwoners hebben een zinvolle daginvulling (betaald of onbetaald)
- Maatschappelijk resultaat 8: Inwoners in een kwetsbare situatie zijn in beeld
- Maatschappelijk resultaat 10: Mantelzorgers zijn in balans

Optimaal Ontwikkelen en Opgroeien

- Thema 2: Normaliseren
- Thema 4: Route naar hulp

Gezond en Vitaal

- Maatschappelijk resultaat 6: Inwoners worden vitaal oud en bereiden zich tijdig voor op hun toekomst

Bij sommige resultaten hebben we vanuit de urgentie al een aantal stappen gezet, zoals het thema Normaliseren. Andere resultaten staan nog wat meer in de kinderschoenen.

2024: Resultaten waarop we in de huidige situatie nog niet zoveel inzetten invoegen in de methodiek van het kwaliteitskompas.

Dit jaar zal in het teken staan van continueren en aanscherpen. We gaan verder met het oppakken van de maatschappelijke resultaten en thema's die in 2023 nieuw zijn opgepakt. Verder zullen alle activiteiten die al liepen gecontinueerd worden. Blijvend zullen we de jaarlijkse verbetercyclus uitvoeren.

Alle ontwikkelingen, de quick wins, de samenwerking, de aanscherpingen en de nieuwe activiteiten die we invoegen op resultaten of thema's waar nog niet zoveel op ingezet wordt momenteel, zullen input zijn voor de update van de volgende integrale nota Sociaal Domein.

Bijlage 1:

Relevante maatschappelijk partners

Adviesraad sociaal domein
Buurtsportcoaches
Diëtist/ leefstijlcoach
Eleos
Fysiotherapie praktijken
GGD Gelderland- Zuid
Helpende handen
Huisartsen
IrisZorg
JOGG-regisseur
Kerken
Kernpunten
Mozaïek welzijn
Nederlandse Patiëntenvereniging (NPV)
Ouderenbond KBO
Ouderenbond PCOB Kesteren e.o.
Partners vanuit het fysieke domein
POH-GGZ jeugd
Pro Persona
Santé Partners
Scholen en sportverenigingen
Sociaal team
SWAN
Thuiszorgorganisaties
Welzijn Rivierstroom
Wijkverpleegkundigen
Zorgcentra de Betuwe

Bijlage 2:

Wettelijk kader

Zoals aangegeven in de beleidsnota Sociaal Domein voldoen wij aan de wettelijke verplichtingen om te omschrijven wat een gemeenteraad minimaal moet vaststellen in een periodiek op te stellen plan. In de nota zijn met name de beleidsvoornemens uitgewerkt in de ambities en maatschappelijke resultaten. We waren daarmee nog niet compleet. In de verschillende wetten worden specifieke onderdelen genoemd die nader beschreven moeten worden en vastgesteld door de gemeenteraad. In dit uitvoeringsplan zijn de specifieke onderdelen met betrekking tot de Wet publieke gezondheid uitgewerkt. Het gaat hierbij om artikel 13, waarin verschillende andere artikelen (2, 5, 5a, 6 en 16) genoemd worden. Vandaar dat we beginnen bij Artikel 13 om vervolgens de andere artikelen te noemen. Hieronder wordt omschreven om welke specifieke onderdelen dit gaat. Veel van onderstaande bepalingen worden door de GGD uitgevoerd zoals aangegeven in de samenwerkingsparagraaf.

Wet Publieke Gezondheid

Artikel 13

2. De gemeenteraad stelt binnen twee jaar na openbaarmaking van de nota, bedoeld in het eerste lid, een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast, waarin de raad in ieder geval aangeeft:
 - a. wat de gemeentelijke doelstellingen (adequate sturing) zijn ter uitvoering van de in de artikelen 2, 5, 5a en 6 genoemde taken,
 - b. welke acties in de bestreken periode worden ondernomen ter realisering van deze doelstellingen,
 - c. welke resultaten de gemeente in die periode wenst te behalen,
 - d. hoe het college van burgemeester en wethouders uitvoering geeft aan de in artikel 16 genoemde verplichting.

Artikel 2

1. Het college van burgemeester en wethouders bevordert de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de

afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

2. Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:
 - a. het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking,
 - b. het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie,
 - c. het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen,
 - d. het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering,
 - e. het bevorderen van medisch milieukundige zorg,
 - f. het bevorderen van technische hygiënezorg,
 - g. het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen,
 - h. het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.

Artikel 5

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:
 - a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren,
 - b. het ramen van de behoeften aan zorg,
 - c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op phenylketonurie (PKU), congenitale hypothyroïdie (CHT) en adrenogenitaal syndroom (AGS),
 - d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding,
 - e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.
3. Het college van burgemeester en wethouders draagt er zorg voor dat bij de uitvoering van de taak, bedoeld in het eerste lid, gebruik wordt gemaakt van:

- a. de gegevens uit het register onderwijsdeelnemers, bedoeld in artikel 4 van de Wet register onderwijsdeelnemers,
 - b. digitale gegevensopslag, onder bij regeling van Onze Minister te stellen eisen aan de daarbij te gebruiken software, voor zover het gaat om vastleggen van patiëntgegevens als bedoeld in artikel 7:454 van het Burgerlijk Wetboek.
4. Het college van burgemeester en wethouders draagt er zorg voor dat het bestand met de gegevens uit het register onderwijsdeelnemers, bedoeld in het derde lid, onderdeel a, uiterlijk één maand na verkrijging wordt vernietigd.

Artikel 5a

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg.
2. Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:
 - a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
 - b. het ramen van de behoeften aan zorg;
 - c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als comorbiditeit;
 - d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
 - e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Artikel 6

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de algemene infectieziektebestrijding, waaronder in ieder geval behoort:
 - a. het nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied,
 - b. het bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen, inclusief bron- en contactopsporing,
 - c. bron- en contactopsporing bij meldingen als bedoeld in de artikelen 21, 22, 25 en 26.
2. Het bestuur van de veiligheidsregio draagt zorg voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, alsmede op de bestrijding van een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat.
3. De burgemeester geeft leiding aan de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte, behorend tot groep B1, B2 of C, alsook de directe voorbereiding daarop en draagt zorg voor de toepassing van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk V.
4. De voorzitter van de veiligheidsregio draagt zorg voor de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, of een directe dreiging daarvan, en is dan ten behoeve van deze bestrijding bij uitsluiting bevoegd om toepassing te geven aan de artikelen 34, vierde lid, 47, 51, 54, 55 of 56.
5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen de taken, bedoeld in het eerste, tweede, derde en vierde lid, nader worden uitgewerkt.

Artikel 16

Voordat besluiten worden genomen die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de publieke gezondheidszorg vraagt het college van burgemeester en wethouders advies aan de gemeentelijke gezondheidsdienst.

Bijlage 3: Resultatenboom

